

**PREMISELE CURRICULUMULUI LA LIMBA FRANCEZĂ DIN
CLASA A VII-A DE FORMARE A COMPETENȚELOR
INTERCULTURALE LA ELEVI**

Rodica ARAPU, doctorandă, UST

Abstract: În articol este abordat aspectul fundamental teoretic și metodologic al Curriculumului Național Modernizat Limba Străină I, care are un caracter sistemic și este determinat de o serie de factori de ordin social, politic, economic, cultural, pedagogic și psihologic. Curriculumul de limbi străine pentru ciclul gimnazial vine să completeze și să asigure o continuitate logică atât a principiilor teoretico-funcționale adoptate pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare a limbilor străine, cât și a conținuturilor și domeniilor curriculare multiple ale procesului în cauză. Anume la această etapă se formează gradul de intelectualitate și cultură a personalității elevului care presupune abilitatea de a recepta, înțelege, depozita și păstra nu numai valorile culturii autohtone, ci și cele ale culturilor universale cu sprijinul gratuit al limbilor străine studiate. Totodată, anume ciclul gimnazial asigură conexiunea permanentă și deschiderea spre interdisciplinaritate și cunoașterea mai multor limbi.

Résumé: L'article a abordé la question théoriques et méthodologiques fondamentale du National Curriculum Modernisé des Langues Étrangères I, qui a un caractère systémique et est déterminée par un certain nombre de facteurs sociaux, politiques, économiques, culturels, pédagogiques et psychologiques. Curriculum de langues étrangère pour les écoles secondaires vient pour compléter et d'assurer une suite logique des deux principes théoriques et fonctionnels adoptées pour satisfaire l'enseignement-apprentissage-évaluation de la langue ainsi que le contenu et de processus multiples domaines d'études concernés. Plus précisément, à cette période est formée le degré d'intellectualité et de la culture de la personnalité de l'élève qui nécessite la capacité de recevoir, de comprendre, de stocker et préserver les valeurs culturelles non seulement domestiques, mais aussi la culture de soutien gratuit et universel des langues étrangères étudiées. Cependant, certaines écoles secondaires offrent une connexion permanente et l'ouverture aux compétences interdisciplinaires et linguistiques.

Analiza multidimensională a conceptului privind educația cetățeanului din perspectiva politicilor democratice și participative reclamă regândirea, reconceptualizarea educației interculturale a elevilor din gimnaziu în contextul predării-învățării limbii franceze. Această componentă se referă la deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți, prin dezvoltarea cunoașterii celuilalt, a istoriei sale, a tradițiilor și a spiritualității sale”, obiectiv realizabil printr-o educație interculturală.

Din perspectiva cultivării și promovării acestor valori, rolul școlii este deosebit de important în transformarea diferențelor într-o șansă a dezvoltării personale și a comunității și, respectiv, diminuarea lor ca sursă de prejudecăți, tensiuni. Gimnaziul este chemat să ofere prin intermediul educației interculturale un model de conviețuire constructivă într-o societate în care locuiesc împreună membrii mai multor grupuri etnice.

Or, Educația interculturală presupune o nouă metodologie axată pe integrarea în spațiul educațional a unor principii precum: *toleranța, egalitatea, complementaritatea valorilor, valorizarea specificului spiritual al valorilor locale atașându-le la valorile generale ale umanității, valorificarea cadrului educațional în spiritul diversității,*

drepturilor omului, egalității de șanse, dialogului intercultural, promovării identității și cetățeniei. [8, p. 43]

Curriculumul de Educație interculturală este justificat din perspectiva următoarelor aspecte:

- a) *mediul educațional polietnic din Republica Moldova;*
- b) *necesitatea pregătirii tinerilor pentru deschidere spre dimensiunea interculturală;*
- c) *dezvoltarea capacității elevilor de a recunoaște constructiv diversitatea în variatele ei forme;*
- d) *formarea tinerilor ca persoane capabile să aprecieze diferite culturi, care trăiesc împreună într-o societate interculturală, să respecte și să valorifice pozitiv diferențele culturale;*
- e) *formarea și dezvoltarea la elevi a competențelor de a comunica, de a coopera și de a interacționa adecvat cu persoane, care aparțin diferitor culturi;*
- f) *dezvoltarea competențelor de participare a tinerilor la îmbogățirea vieții comunității, prin schimbul de elemente identitare, dialog și implicare socială;*
- g) *promovarea activă a valorilor sociale și individuale: respect, solidaritate, cooperare, echitate, toleranță, onestitate, demnitate, responsabilitate, spirit civic etc., pentru evitarea formării unor reprezentări eronate a diferențelor dintre etnii, rase, culturi, confesiuni etc.;*
- h) *Dezvoltarea competenței de a trăi împreună în bună conviețuire interculturală.*

Studierea disciplinei Limba Străină I în Republica Moldova are la bază Curriculum-ul Național Modernizat Limba Străină I, care vizează atât cadrele didactice care predau limba străină, cât și cadrele didactice din aria curriculară "Limba și comunicare". Curriculum-ul Național Modernizat Limba Străină I stă la baza elaborării manualelor școlare, probelor de evaluare, planificărilor calendaristice etc. Prin implementarea Curriculum-ului Național la Limba străină I, s-a trecut treptat de la învățarea centrată pe conținut la învățarea centrată pe cel ce învață, adică pe elev [5, p. 15].

Curriculum este justificat din perspectiva următoarelor aspecte:

- *pregătirea tinerilor pentru deschidere spre dimensiunea interculturală a existenței lor;*
- *formarea tinerilor ca persoane capabile să aprecieze diferite culturi care conviețuiesc într-o societate interculturală, să respecte și să valorizeze pozitiv diferențele culturale;*
- *dezvoltarea capacității elevilor de a comunica, de a coopera și de a interacționa cu persoane care aparțin diferitelor culturi, de a recunoaște diversitatea în diferitele ei forme;*
- *dezvoltarea deprinderilor de participare a tinerilor la îmbogățirea vieții comunitare, prin schimbul de elemente identitare, prin dialog și implicare socială;*

- promovarea activă a valorilor sociale și individuale (respect, solidaritate, cooperare, echitate, toleranță, onestitate, onoare, responsabilitate, spirit civic etc.), pentru evitarea formării unor reprezentări eronate a diferențelor dintre etnii, rase, culturi, genuri, confesiuni, categorii sociale, grupuri profesionale etc.

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți [2, p. 12]. conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european” structurat pe opt domenii de competențe-cheie: Comunicare în limba maternă, Comunicare în limbi străine, Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii, Competență digitală, A învăța să înveți, Competențe sociale și civice, Spirit de inițiativă și antreprenoriat, Sensibilizare și exprimare culturală. Competențele sunt definite ca ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini care urmează să fie formate până la finele școlărității obligatorii și de care are nevoie fiecare tânăr pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii. Structurarea acestor competențe-cheie se realizează la intersecția mai multor paradigme educaționale și vizează atât unele domenii „academice”, cât și aspecte inter- și transdisciplinare, metacognitive, realizabile prin efortul conjugat al mai multor arii curriculare.

Competența interculturală se demonstrează prin soluționarea eficientă a problemelor, apărute în context intercultural. Competența interculturală include următoarele componente: cognitivă, afectivă și comportamentală. Componenta cognitivă presupune existența conștiinței culturale și interculturale adecvate. La acest nivel este implicată recunoașterea faptului că oamenii interpretează unul și același comportament în mod diferit. Componenta afectivă cuprinde tot ansamblu de atitudini de stimă, de recunoaștere, deschidere, valorificare, curiozitate

față de celălalt. Componenta comportamentală implică capacitatea de a empatiza, de a tolera prezența celuilalt în permanență cotidiană, de a găsi și utiliza eficient modalități de adaptare și conviețuire armonioasă într-un mediu intercultural. Competența interculturală se formează prin intermediul activităților, realizate în mediul educațional formal, nonformal și informal. [9,p. 22]

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației interculturale</p> <p>2.1. Compararea relațiilor dintre persoane, specifice societății multiculturale și societății interculturale</p> <p>3.1. Cooperarea cu ceilalți pentru exemplificarea unor tradiții, obiceiuri ale diferitelor minorități culturale</p> <p>4.1. Respectarea, din perspectiva interculturalității, a diferențelor dintre persoanele care aparțin unor culturi diferite</p>	<p>Societatea multiculturală și societatea interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trăsături ale societății contemporane Diversitatea culturală ▪ Raportul „eu” – „ceilalți”, „noi” – „ceilalți” în societatea multiculturală și în societatea interculturală ▪ Stiluri de viață, tradiții, obiceiuri ale diferitelor minorități culturale
<p>1.2. Identificarea principiilor și valorilor specifice societății interculturale</p> <p>2.2. Explicarea unor forme de abatere de la valorile societății interculturale</p> <p>3.2. Analizarea în echipă a unor modalități de combatere, din perspectiva interculturalității, a atitudinilor și acțiunilor intolerante din școală, familie și din grupul de prieteni</p> <p>4.2. Manifestarea unei atitudini tolerante față de opiniile persoanelor care aparțin unor culturi diferite</p>	<p>Principii și valori ale societății interculturale</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Principiile unei societăți interculturale (dezvoltarea identității culturale proprii, acceptarea și respectarea diversității, dialogul intercultural, valorizarea pozitivă a diferențelor, tratamentul egal al persoanelor, promovarea incluziunii sociale) ▪ Valorile societății interculturale (toleranță, solidaritate, respect față de diversitate) ▪ Abateri de la valorile societății interculturale: <ul style="list-style-type: none"> - forme de intoleranță (discriminare, segregare, rasism, xenofobie etc.) - manifestări și efecte ale lipsei de solidaritate (marginalizare, excludere, izolare)
<p>1.3. Identificarea trăsăturilor specifice persoanei în societatea interculturală</p> <p>2.3. Explicarea specificului comunicării interculturale</p> <p>3.3. Analizarea în echipă a unor bariere care se pot manifesta în comunicarea interculturală</p> <p>4.3. Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și față de identitatea celor care aparțin unor culturi diferite</p> <p>5.1. Demonstrarea disponibilității de a depăși obstacole posibile în cadrul comunicării interculturale</p>	<p>Persoana și societatea interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identitatea culturală proprie, identitatea culturală a celorlalți; respectul față de sine și față de ceilalți ▪ Trăsături ale persoanei în societatea interculturală (spirit deschis, flexibilitate, cooperare, abilități comunicaționale și relaționale) ▪ Comunicarea interculturală: <ul style="list-style-type: none"> - specificul comunicării interculturale; - bariere ale comunicării interculturale (stereotipuri și prejudecăți) - reguli și principii etice pentru facilitarea comunicării interculturale
<p>1.4. Recunoașterea necesității dialogului dintre culturi în cadrul unei societăți interculturale</p> <p>2.4. Explicarea relației dintre educația interculturală și educația privind drepturile omului</p> <p>3.4. Rezolvarea în echipă a unor sarcini de lucru referitoare la viața într-o societate interculturală</p> <p>4.4. Proiectarea unui comportament care încurajează interculturalitatea și integrarea socială</p> <p>5.2. Participarea la rezolvarea problemelor comunității, prin utilizarea capacității de empatie culturală în relațiile cu persoane aparținând unor culturi diferite</p>	<p>Educația interculturală ca dialog al culturilor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dialogul între culturi – element fundamental al conviețuirii sociale ▪ Educația interculturală – educația privind drepturile omului ▪ Educație interculturală, incluziune socială și coeziune socială

Proiectarea didactică de perspectivă la limbile străine este actul normativ locale realizate de cadrul didactic care ghidează procesul anului școlar în actul predării. La elaborarea planificării profesorul se bazează pe Curriculum-ul Limba Străină I, pe conținuturile ce urmează a fi studiate, pe manualele aprobate de Ministerul Educației, mai puțin manualele de alternativă. Numărul de ore acordate la disciplină este fixat în Planul-Cadru.

Actualul Curriculum la disciplina Limbi Străine I pentru ciclul gimnazial este revăzut și modernizat din nevoia tranziției de la modelul de proiectare curriculară axat pe obiective la modelul centrat pe competențe, adică pe rezultat sau pe produsul final al relației pedagogice proiectare-predare-învățare-evaluare. E de menționat faptul că precedentele curriculumuri de limbi străine stipulau în special cadrul obiectivelor generale ale disciplinei

și formarea variatelor tipuri de competențe (lingvistice, discursive, culturale, metodologice, atitudinale etc.).

La modernizarea Curriculumului la Limbile Străine I pentru nivelul gimnazial au fost luate în considerare următoarele argumente: specificul structurii sistemului de învățământ gimnazial din Republica Moldova; experiența acumulată în domeniul curricular de comunitatea profesorală din republică; integritatea concepției curriculare la nivelul ciclului gimnazial și asigurarea continuității în raport cu ciclul primar în predarea axată pe context și nevoile de comunicare ale elevului; recomandările documentelor europene privind achiziționarea competențelor - cheie în cadrul învățământului obligatoriu; racordarea competențelor elevilor la nivelurile de performanță prevăzute de CECRL; coordonarea conținuturilor educaționale cu disciplinele limitrofe ale ciclului gimnazial; ajustarea conținuturilor educaționale la particularitățile psihofiziologice ale elevilor din ciclul gimnazial; necesitatea de a oferi un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea învățământului gimnazial. [1, p. 52]

Curriculumul de limbi străine pentru ciclul gimnazial vine să completeze și să asigure o continuitate logică atât a principiilor teoretico-funcționale adoptate pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare a limbilor străine, cât și a conținuturilor și domeniilor curriculare multiple ale procesului în cauză. Constituind ciclul central (de bază) pentru acumularea cunoștințelor și competențelor în limbi străine, Curriculumul prevede eșalonarea corectă și dozarea adecvată a materialului de program cu specificarea finalităților concrete pentru fiecare clasă aparte. Anume la această etapă se formează gradul de intelectualitate și cultură a personalității elevului care presupune abilitatea de a recepta, înțelege, depozita și păstra nu numai valorile culturii autohtone, ci și cele ale culturilor universale cu sprijinul gratuit al limbilor străine studiate. Totodată, anume ciclul gimnazial asigură conexiunea permanentă și deschiderea spre interdisciplinaritate și cunoașterea mai multor limbi.

Curriculumul se bazează pe patru axe majore în formarea tipurilor de competențe - buna cunoaștere a limbii străine, familiarizarea cu noile culturi, conectarea la alte discipline și achiziționarea metodelor de învățare a limbilor străine. Prin aceasta se asigură progresul în ansamblu în raport cu ciclul primar și continuitatea ascendentă în raport cu ciclul liceal, fapt ce presupune evitarea la trecerea dintr-o clasă în alta a repetărilor inutile și a anticipărilor inadecvate. Dar, deoarece predarea-învățarea-evaluarea limbilor străine nu insistă asupra unei strictete de ordin logic sau cronologic în expunerea materialului de program, profesorul de limbi străine, precum și autorul de manuale, își vor păstra libertatea de a concepe progresul pedagogic reieșind din reperele curriculare de structură și conținut. [8, p. 66]

Scopul comunicativ și abordarea acțională al acestui proces subordonează toate celelalte activități lingvistice și de metalimbaj. O serie întreagă de principii vor contribui în egală măsură la realizarea actului educativ axat pe competențe pentru a motiva funcția primordială a limbii într-o societate - cea de a comunica și pentru a justifica scopul major al predării-învățării limbii străine la nivel de gimnaziu - de a-i învăța pe elevi să participe la o conversație pe teme familiare pentru a realiza un schimb simplu și direct de informații, folosind o serie de fraze și expresii. Altfel spus, la finele învățământului obligator elevii pot să posedă o limbă străină la nivelul A2+ la toate tipurile de competențe conform descriptorilor CECRL. [2, p. 63]

În cadrul Educației interculturale se va încuraja utilizarea strategiilor didactice care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la formarea spiritului civic, a capacităților și atitudinilor

elevilor și la formarea competențelor vizate. Un rol important în acest context va reveni promovării principiilor învățării autonome (stimularea și formarea spiritului activ și de inițiativă; axarea pe selectarea materialului aplicativ în învățarea autonomă; exersarea continuă; axarea pe motivarea individului; depășirea sau evitarea situațiilor de conflict și stabilirea căilor de soluționare a lor; cultivarea toleranței și stimei față de alții; acceptarea și deschiderea pentru recepționarea valorilor culturilor etniilor conlocuitoare, a tradițiilor, obiceiurilor, culturii materiale și spirituale). [10, p. 42]

Ora de limbă franceză îi va permite elevului să lucreze pe cont propriu în achiziția de cunoștințe și aplicarea lor în practică. În aceste circumstanțe profesorul va utiliza, prin corelare chibzuită, acele strategii didactice pe care pedagogia postmodernă le pune cu generozitate la dispoziție și care vor fi selectate în dependență de mai mulți factori, printre care: obiectivele preconizate, vârsta vizată, preferințele de învățare ale elevilor, arsenalul propriu al profesorului etc.

Rigorile respective vor contribui la schimbarea calitativă a accentelor demersului didactic, iar profesorul din gestionar al procesului educațional va deveni un partener de încredere al elevului în dobândirea și acumularea cunoștințelor și în formarea lui ca cetățean democratic, capabil să conviețuiască într-un mediu polietnic.

Scopul major al Educației interculturale: formarea și dezvoltarea la elevi a competențelor interculturale, civice, morale, de autocunoaștere și autorealizare în vederea asigurării șanselor egale în evoluția fiecărei personalități, indiferent de apartenența etnică; de integrare în societate prin intermediul reflecției critice asupra semnificației interculturalității.

Pe lângă alegerea judicioasă a competențelor și finalităților învățării limbilor străine în ciclul gimnazial, Curriculumul prevede și folosirea metodologiei adecvate care respectă caracteristicile unei comunicări autentice și favorizează utilizarea maximală a limbii studiate.

Fundamentul teoretic și metodologic al Curriculumului are un caracter sistemic și este determinat de o serie de factori de ordin social, politic, economic, cultural, pedagogic și psihologic, pe care au fost axate subcomponentele de bază din structura curriculumului.

Trecerea la sistemul axat pe competențe necesită din partea prezentului document o definire a competenței care este concepută ca un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini, dobândite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.

Comunicarea în limba străină este una din cele opt competențe-cheie elaborate de Grupul de lucru B al Comisiei Europene din noiembrie 2004 și care sînt necesare educației pe tot parcursul vieții. Noua viziune a învățămîntului prevede un mediu motivant pentru elevi în procesul de predare-învățare-evaluare a limbilor străine. Curriculumul de limbi străine I își propune o integrare armonioasă a competențelor specifice și a subcompetențelor cu mediul stimulant care reflectă necesitățile și dorința elevului de a învăța. În cadrul învățămîntului limbilor străine accentul se va pune pe responsabilitățile elevului și pe nevoia creării unui climat adecvat, astfel încît pe parcursul celor cinci ani de studii se va lua în considerație ponderea formativă specifică fiecărei clase sau subetape în parte: clasa a V-a -de ajustare și de adaptare a competențelor; clasele a VI-a și a VII-a -de acumulare și de extindere; clasa a VIII-a -de aprofundare; clasa a IX-a -de orientare și finalizare. [7, p. 62]

Concepția disciplinei asigură o continuitate logică a concepției de limbi străine proprii ciclului primar și se axează cu preponderență pe aspectul comunicativ și acțional al limbii care va determina finalitatea predării-învățării-evaluării limbilor străine în ciclul gimnazial. Anii de gimnaziu vor servi drept perioadă decisivă în acumularea și extinderea cunoștințelor și competențelor de comunicare în limba străină, în formarea aptitudinilor interdisciplinare și a celor de învățare autonomă, în cultivarea atitudinilor și valorilor respective la formarea viitoarei personalități.

Expunerea noii interpretări curriculare presupune necesitatea abordării mai multor aspecte teoretico-funcționale ale concepției date cunoscute ca: 1) repere epistemologice și 2) principii de proiectare-realizare a procesului didactic la limbile străine în ciclul gimnazial.

Dintre criteriile care au ghidat realizarea noului curriculum, criteriile bazate pe dinamica specifică a societății actuale, cele mai semnificative au fost:

- nivelul, diversitatea și complexitatea necesităților educaționale ale elevilor;
- ritmul de multiplicare accelerată a domeniilor de cunoaștere;
- exigențele formării personalității elevului într-o lume în dezvoltare. [11, p.

43]

Principiile care au guvernat elaborarea noului curriculum în funcție de elementele forte ale reformei învățământului din Republica Moldova, au fost, în esență, următoarele:

- *adecvarea curriculumului*, în ansamblul său, la contextul sociocultural, național și internațional actual;
- *permeabilitatea* curriculumului național față de evoluțiile actuale înregistrate pe plan internațional;
- *coerența*, manifestată atât la nivelul relației dintre curriculum și finalitățile sistemului de învățământ, cât și la nivelul diferitelor componente intrinsece ale curriculumului;
- *pertinența* curriculumului în ceea ce privește formularea obiectivelor educaționale, precum și a opțiunilor cu privire la ariile curriculare și la ansamblurile de conținuturi;
- *articularea optimă*, în planuri orizontal și vertical, a fazelor *procesului curricular*.

În lucrarea *Proiectarea curriculumului de bază* [3, p.112] s-a conturat un nou cod curricular:

- la școala centrată pe profesor la școala centrată pe elev;
- la școala informativă la școala formativă;
- la învățământul axat pe conținuturi la învățământul axat pe competențe;
- la procesul de învățământ axat dominant pe predare la învățământul axat pe învățare;
- la instruirea dominant pasivă la instruirea dominant activă (prin metode active);
- la evaluarea preponderent a cunoștințelor la evaluarea competențelor;
- la formele dominant colectiviste și individualiste de învățare la cele prin cooperare.

Analiza lucrării *Proiectarea curriculumului de bază* din perspectiva interculturalității ne permite să concluzionăm:

- principiul *adecvarea curriculumului* la contextul sociocultural național nu asigură o viziune certă asupra locului pe care îl deține educația interculturală în structura curriculumului național;
- alte principii orientează indirect conceperea de curriculum în elaborarea unui document monodisciplinar și monocultural. [3, p. 55]

O altă lucrare de politici educaționale *Curriculum de bază. Documente reglatoare* [5, p. 48], editată în 1997 reprezintă componenta reglatoare a curriculumului național. Lucrarea cuprinde totalitatea acelor demersuri care își propun, în esență, instituirea unei noi calități a învățământului general prin:

- a) *asigurarea coerenței sistemului curricular*.

- b) *elaborarea, implementarea, monitorizarea și modernizarea continuă a curriculumului național.*
- c) *proiectarea și ameliorarea continuă a strategiilor didactice, inclusiv celor de evaluare.*
- d) *dezvoltarea managementului curricular, niveluri național, local și instituțional.*

Curriculumul de bază este un document cu rol reglator la nivel de politică educațională și are scopul de a circumscrie acel corpus de cunoștințe, competențe și valori, spre a căror structurare ar trebui să tindă școala prin ansamblul acțiunilor sale educaționale. Acest document, în esență, prezintă o filosofie și o strategie educațională, care au ghidat modificările în domeniul curricular. Conceptele și noțiunile noi, precum *curriculum național, curriculum de bază, obiective transdisciplinare, obiective pe arii curriculare, obiective generale, obiective de referință*, au fost explicate într-un limbaj accesibil și coerent. Este definit, totodată, setul de așteptări / competențe / atitudini pe care societatea le preconizează pentru absolventul învățământului secundar. Fiecare dintre ciclurile curriculare, ariile curriculare și disciplinele școlare au obiectivele stabilite. [5, p. 78]

În același timp, putem constata că în ansamblul de obiective atitudinale se regăsesc și unele cu conținut intercultural: formarea toleranței, acceptarea unui punct de vedere etc. Însă o viziune sistemică a educației interculturale nu este asigurată nici de *Curriculumul de bază*.

Astfel, conceptul *curriculumului național* reflectă sistemul de valori socioculturale specifice unei societăți deschise și democratice și punctează perspectivele educației interculturale prin ideile și principiile pe care se bazează, dar totuși *curriculumul național* este preponderent monocultural și etnocentric.

Problema interculturalității în Republica Moldova este actuală și necesară.

Componenta interculturală are o abordare insuficientă. În acest sens, se reliefează două tendințe: tentativa etniei majoritare de a asimila minoritățile (deși această tentativă este foarte puțin pronunțată); segregarea etniilor minoritare pentru a-și păstra identitatea. În rezultat, învățământul este tot mai separatist, cu puține linii de comunicare interculturală. Așadar, interacțiunile interculturale sunt nesemnificative. Elevii /studenții moldoveni se separă de cei ucraineni, ruși, găgăuzi, bulgari, nu doar fizic, ci și cultural. Fiecare în parte își învață propria cultură, rămânând indiferent față de cultura altor etnii. Tendința învățământului rămîne cea de segregare în comunități monoetnice și etnocentrice, substituind programele multiculturale și interculturale curriculare pentru instituțiile de învățământ multietnice. [6, p. 69]

Dacă în primul caz, în consecință, elevii / studenții au șanse marcante de a-și păstra identitatea etnică, în cazul al doilea, în perspectivă se vor forma grupuri etnice care nu se cunosc, se ignoră reciproc și nu comunică.

Analiza politicilor educației interculturale la nivel internațional permite să facem următoarele concluzii:

1. Problema educației interculturale, nivel internațional este una importantă și prezentă în toate abordările politicilor educaționale, fie la macronivel – interferența și interpătrunderea diferitor culturi, fie la micronivel – constituirea și funcționarea unor comunități interculturale și etnice în cadrul unui stat.

2. În majoritatea țărilor europene, politicile educației interculturale se reglementează prin diferite acte normative și reglatorii: Belgia – prin documentul strategic *Politica priorităților educaționale*; Marea Britanie – prin *Legea reformei în educație*; Olanda – prin documentul *Strategii pentru minoritățile culturale etc.*

3. Promovarea educației interculturale în diferite țări se realizează atât prin structuri special (*Comitetul de educație multiculturală*, Australia, *Comitetul privind educația grupurilor minoritare*, Marea Britanie, *Direcția generală de învățământ în limbile minorităților naționale*, România), cât și prin structuri care îndeplinesc și alte funcții educaționale.

4. Promovarea educației interculturale pe plan internațional este în vizorul *Consiliului European*, *UNESCO*, și altor structuri internaționale care stabilesc prioritățile și orientările necesare în elaborarea politicilor educaționale naționale și nu în ultimul rând, în cele curriculare.

5. Curriculumul școlar / universitar reprezintă un instrument prioritar în promovarea educației interculturale. Se identifică cel puțin două tipuri de curriculum: curriculumul de bază sau curriculumul pe discipline care includ interculturalitatea în structura sa și curriculum special orientat spre educația interculturală. Analiza politicilor educației interculturale, nivel național permite să deduce următoarele:

1. Luând în considerație faptul că, Republica Moldova este un stat multiethnic reprezentat de minorități tradiționale, care locuiesc compact (găgăuzi, bulgari) și minorități care locuiesc pe întreg teritoriul țării (ruși, ucraineni etc.), problema interculturalității și a educației interculturale este una prioritară în cadrul politicilor socioculturale. Această prioritate este asigurată prin *Legea despre funcționarea limbilor pe teritoriul Republicii Moldova*, *Legea Republicii Molodva despre naționalitățile conlocuitoare* (2001) (vezi *Monitorul Oficial*), *Strategia dezvoltării societății civile pentru anii 2009-2011* (2008), *Legea învățământului* (1995), *Curriculumul Național etc.*

De fapt, documentele menționate abordează problema interculturalității mai mult din perspectiva apărării drepturilor minorităților naționale și nu din perspectiva conexiunii culturilor și a diminuării segregării culturale și educaționale a etniilor din Republica Moldova.

2. Politicile educației interculturale în Republica Moldova sunt în coerență cu cele promovate la

nivel internațional de ONU, UNESCO, UNICEF etc. Aceasta se referă, în primul rând, la diferite aspecte ale acestei probleme: drepturile omului, drepturile copiilor, drepturile minorităților naționale, dezvoltarea patrimoniului cultural etc.

3. În același timp, constatăm un nivel scăzut al abordărilor conceptuale și metodologice în ceea

ce privește educația interculturală din Republica Moldova. Analiza situației în domeniul educației interculturale permite să confirmăm validitatea scopului cercetării date: *stabilirea bazelor conceptuale și metodologice ale educației interculturale a studenților.*

Bibliografie selectivă:

- 1 **Balaban T., Brînză E. și alții.** *Curriculum școlar cl. I-IV.* Chișinău: Editura Prut Internațional, 1998.
- 2 *Cadrul european comun de referință pentru limbi.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2004.
- 3 **Crișan A., Guțu V.** *Proiectarea curriculum-ului de bază. Ghid metodologic.* Chișinău: SA „TIPCIM”, 1996.
- 4 *Curriculum la limbile străine,* 2010
- 5 *Curriculumul de bază. Documente reglatoare,* Musteață S. coord., institutul de științe Pedagogice și Psihologice. Consiliul Național pentru Curriculum și Evaluarea, Cimișlia, TipCim, 1997, 70 p.
- 6 **Dasen P., Perregau Ch., Rey M.** *Educația interculturală,* Editura Polirom, Iași, 1999, 180 p.
- 7 **Guțu I., Brînză E. și alții.** *Curriculum de Français pour les classes bilingues.* Chișinău: CEP USM, 2008.
- 8 **Guțu I., Brînză E. și alții.** *Limbi străine. Curriculum pentru clasele a II-a a IX-a.* Chișinău: Univers pedagogic, 2006.
- 9 **Lustig K.,** *Intercultural Competence: Interpersonal Communication Across Cultures,* Harper Collins College Publisher, New York, 1993.
- 10 **Rey M.,** *Educația interculturală: experiențe, politici, strategii,* Ed. Polirom, Iași, 1999.
- 11 **Silistraru N., Golubițchi S.** *Educația interculturală. Siport de curs.* Universitatea de Stat din Tiraspol. Chișinău, 2013, 200 p.